



# FÉNY

A MEE VILÁGÍTÁSTECHNIKAI TÁRSASÁG HÍRLEVELE

9. évfolyam, 4. szám

2010. augusztus

Kutatók éjszakája 2010-ben is .....	1
Budapest díszvilágítása.....	2
XLI. Közvilágítási Ankét, Harkány.....	2
Vezetőségi ülés .....	5
VTT a Construma kiállításon.....	7
Darmstadti Világítástechnikai Napok, 2010. szept. 20-22.....	7
Leditron – a fényszabályozás jövője .....	8
Kalibráló laboratórium .....	8

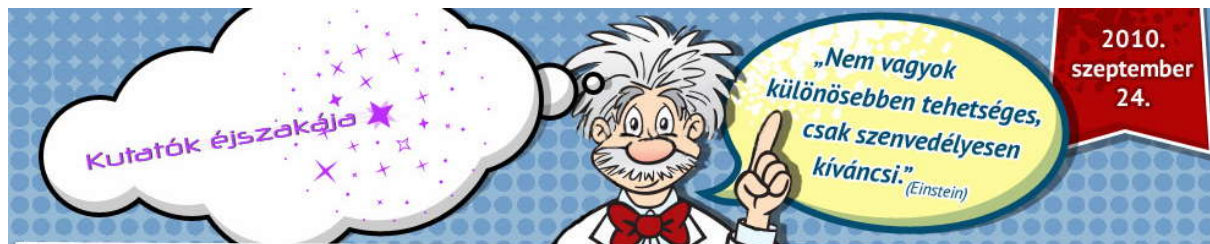
## Kutatók éjszakája 2010-ben is

Társaságunk idén is részt vesz a szeptember 24.-én megrendezésre kerülő, hagyományos Kutatók Éjszakája rendezvényen. A helyszín vélhetőleg ismét a Millenáris Park lesz, a pontos helyszínről és időbeosztásról a rendezvény honlapján lehet tájékozódni: [www.kutatokejszakaja.hu](http://www.kutatokejszakaja.hu).

Részvételünk mottója:

Mivel és hogyan világítsak: LED-es és egyéb energiatakarékos fényforrások.

A korábbi éveknek megfelelően kiállításon tervezzük bemutatni a különféle fényforráscsaládokat, amelyekkel a látogatók interaktív módon különféle kísérleteket végezhetnek, illetve a kiállításon segédkező tagjaink válaszolnak a látogatók kérdéseire. Tervezzük emellett előadások tartását is, ahol a fényforrások működési elveit, fizikai érdekességeit mutatjuk be, szintén sok kísérlettel fűszerezve. Örömmel látunk minden érdeklődőt és buzdítunk mindenkit arra, hogy a VTT kiállítása mellett a Kutatók Éjszakájának egyéb rendezvényeit is látogassa.



## Budapest díszvilágítása



A Lisys könyvtársorozat első tagjaként 2006-ban megjelent Böröcz Sándor Színpadvilágítás könyvét most egy újabb követte. Deme László Budapest díszvilágítása (1989-2009) könyvének megírását több tényező is aktuálissá tette. Immár 20 éve jelent meg a Lisys Rt. korábbi vezetőjének, dr. Horváth Józsefnek Budapest díszvilágítása című könyve, ami egy történelmi áttekintés mellett az akkori díszvilágításokat vette számba.

Amellett, hogy az azóta eltelt idő egy újabb összegzésre ösztönöz, ez az időszak egyben elég volt ahhoz, hogy a húsz évvel ezelőtti berendezések közül szinte ma már egyet se találjunk akkori kialakításában, állapotában. A rendszerváltoztatás utáni körülmények e téren is gyökeresen megváltoztak, ma szinte számolatlanul épülnek új díszvilágítások a világ bármely részéről idehozott legkorszerűbb anyagokkal. A főváros díszvilágítási listája is egyre bővül, talán végtelen. És úgy tűnik, most is egy szakaszhatárhoz értünk. Kezdődik a LED-ek világa, és feltételezhetően néhány év múlva a ma korszerűnek tekintett világítások felett is eljár az idő.

De hogyan is néz ki ma este Budapest? Ha ide látogat egy külföldi, jól érzi magát sötétedés után a városban, méltónak találja-e az esti városképet a világhírű nappalihoz viszonyítva? Nekünk vane okunk az elégedettségre, vagy csak az ismert hiányosságok miatti elégedetlenséget érezzük? Ezekre és még sok más kérdésre is választ találunk a könyvben, amely a szakmaisága mellett igyekszik könnyed stílusban kellemes olvasmányt is nyújtani.

A könyvet a VTT forgalmazza, ára: 4686 Ft + Áfa = 4920 Ft.  
VTT és MEE tagok részére 15% kedvezmény: 3983 + Áfa = 4182 Ft.

## XLI. Közvilágítási Ankét, Harkány

41 év óta minden év májusában felkerekednek a közvilágításban érintettek, hogy a Világítástechnikai Társaság szervezésében megrendezésre kerülő Közvilágítási ankéton beszéljék meg a szakmát foglalkoztató aktuális kérdéseket. A rendezvény házigazdája mindig más áramszolgáltató, így a szakemberek az eltelt évek során már szinte az egész országot bejárták.

Az idei rendezvényre május 13.-14.-én Harkányban került sor, az előkészítő szervezőmunkát a MEE VTT részéről Tóth Zoltán, a MEE pécsi szervezete részéről Kovács Gábor vállalták el. A kétnapos rendezvényen idén 126 résztvevőt regisztráltak, ez a létszám évek óta nagyjából állandó. A 15 előadás közül több is foglalkozott napjaink világítástechnikai slágerével, a LEDekkel. Esztergomi Ferenc a főváros új látványosságát, a nemrég átadott belvárosi főutcát mutatta be, ahol természetesen a világító diódák adják a fényt. Amíg a gyártók az előnyöket: a hosszú élettartamot, jó irányíthatóságot, energiatakarékos működést hangsúlyozzák, az ankéton az olyan problémás kérdések is szóba kerültek, mint a hagyományos és az új technika együttélése, az üzemeltési és garanciális szempontok. Egy LED-es világítás elkészültének háttéréről, a felmerülő tervezői kihívásokról Balogh János Miklós tartott előadást. Mancz Ivette az üzemeltetési kérdésekkel foglalkozott, Kovács Csaba a miskolci próbavilágítások tapasztalatait osztotta meg az ankét résztvevőivel. A LED-es lámpatetek konstrukciós kihívásairól, a modulok hűtésének kérdéseiről Horváth Csaba tartott egy gondolatébresztő előadást, amit az ankét sok hallgatója a kávészünetekben folytatott beszélgetések során a rendezvény legtöbb információt tartalmazó, legjobban összeállított prezentációjának tartott.

Szokássá vált, hogy egy előadás a házigazda szerepét felvállaló terület újdonságait mutatja be. Ezúttal Bobuláné Bódi Dalma mutatta be Európa kulturális fővárosa, Pécs történelmi belvárosának új világítását. Az energiatakarékos megoldások keresése állandó téma, idén a fényáramszabályozással foglalkozott Mancz Ivette másik előadása, kiemelve azt, hogy a fényáramcsökkentést nem lehet a közlekedésbiztonsági szempontból is elfogadható, szabványokban rögzített követelmények elé

helyezni. Az első nap programja egy olyan pódiumbeszélgetéssel zárult, ahol a hallgatóság bevonásával a közvilágításban érdekelt szereplők a mai kor kihívásainak megfelelő kérdésekre keresték a választ. Újra felmerült a közvilágítási terület szabályozatlansága, a visszavont rendelet hiányában előállt, már több éve tartó visszás helyzet. Nagy János a hangjában némi keserűséggel számolt be arról, hogy bár a törvényi szabályozás megteremtése szerepel ugyan az illetékes minisztérium idei terveiben, de az előkészületi munkába a VTT-t nem vonták be, és a jogszabály előkészítő munkával a szakmában teljesen ismeretlen céget bíztak meg. Elmondta, hogy ez már nem az első tervezet lesz, korábban már készült egy olyan - 15 oldalas, visszavont - tervezet, amelyhez a VTT 13 oldalnyi észrevételben sorolta fel a hiányosságokat, tévedéseket.

Az első nap programja kellemesebb hangulatban zárult, a borkóstolóval egybekötött vacsorán a villányi Polgár pincészet tulajdonosának szakértő kalauzozása mellett a legkiválóbb borokat izlelhatték meg az ankét résztvevői.

A május 14-i előadások sorát Déri Tamás nyitotta meg, aki a tőle megszokott látványos fényképek kíséretében a tavalyi Lux Europa konferencia közvilágítási vonatkozásairól beszélt, és rem mulasztotta el azt sem, hogy a konferencia színhelyének, Isztambulnak a világítási érdekességeit is bemutassa. Szabó Ferenc a Purkinje hatás kísérleti vizsgálóról beszámoló előadásában arról a mindannyiunk által ismert jelenségről beszélt, amikor a szűkületi látásban a színek nem egyformán halványulnak el. Megfelelő fényforrás választással ez a hatás csökkenthető.

Máté Jenő egy konkrét világítási megoldás kapcsán érdekes kérdést vetett fel: hogyan egyeztethető össze a káprázásmentes világítás azzal az igénnyel, hogy a gyalogos forgalmú területen felismerjük a szembejövők arcát. A képeken bemutatott, Pécsen megvalósult világítás láttán a hozzászólások között Kulcsár Ferenc felvetette, hogy az elismerő díjak mellett talán ideje lenne egy citrom-díj megalapításának és odaítélésének is.

Némethné Vidovszky Ágnes az ankét résztvevőit is megismertette a Lux Europa konferencián megtartott előadásával, amelyben számos fotóval illusztrálva Európa sok országából mutatott jó és kevésbé jó példákat a vasúti aluljárók világítására. Tóth Zoltán azokról a kutatásokról, fejlesztésekről beszélt, amellyel a kerámia fémhalogén lámpák fényáramának az öregedés következtében beálló csökkenését optimalizálják. Schwarcz Péter a CIE energiahatékonysági és minőségi világítási konferenciájának közvilágítási témájú előadásait ismertette, majd Kovács Béla adott tájékoztatást az elhasznált, veszélyes hulladéknak minősülő fényforrások visszagyűjtéséről és ártalmatlanításáról. Az ankétot ezúttal is gyártói blokk zárta, amelyben a közvilágítási eszközöket gyártó cégek mutatták be új termékeiket.



Nagy János, a MEE VTT elnöke megnyitja az ankétot. Mellette a szervezők: Tóth Zoltán (balról) és Kovács Gábor (jobbról)



Az előadók a hallgatóság kérdéseire válaszolnak



Az ankétot ezúttal is kiállítás kísérté



A rendezvény helyszíne, a harkányi Művelődési ház nagyterme

## Vezetőségi ülés

Időpont: 2010.06.05.

Helyszín: Mátraszentimre

Jelen vannak: Nagy János; Almási Sándor; Kovácsné Jáni Katalin, Molnár Károly; Schwarcz Péter; Tóth Zoltán; Némethné Vidovszky Ágnes

Kimentését kérte: Schanda János

### Napirend:

A VTT hároméves tervének egyeztetése, terület felelősök hároméves munkatervének megbeszélése.

### Aktualitások

Napirend előtt Nagy János gratulált Kovácsné Jáni Katalinnak (Kommunikációs és Marketing Bizottság elnök) és Almási Sándornak (Ellenőrző Bizottság elnök) a MEE tisztségek elnyeréséhez, és örömmel nyugtázta, hogy a MEE különböző bizottságaiban még öt tagunk nyert tisztséget. (Ellenőrző Bizottságban Radványiné Novotny Olga rendes és Laky István póttag; az Etikai Bizottságban Arató András és Borsányi János rendes; Schwarcz Péter póttag lett.) Bejelentette továbbá, hogy a MEE díjazottak között van tagjaink sorából: Budai Béla Kandó díj; id. Várkonyi László Urbanek díj; Kosztolicz István MEE Életpálya – elismerés díj; Arató András Déri díj. A díjazottaknak az elnökség szeretettel gratulál és további sok sikert, jó egészséget kíván.

Ezt követően az elnökség tagjai névsorban előterjesztették javaslataikat, amelyeket írásban is átadtak, és amelyeket részletesen megvitattak a jelenlévők.

### Almási Sándor

Feladatköre: nyugdíjasokkal való kapcsolattartás, fizetős rendezvények szervezése. Elképzelései dióhéjban: nyár végéig összeszedi a névsort és elérhetőséget, ősz elején felveszi a kapcsolatot velük és október táján egy találkozót kíván összehívni.

A rendezvények szervezésével kapcsolatban általános szempont rendszert terjesztett elő, amely alapján megadta a 2011. évi közvilágítási anket naptár tervét. A megbeszélés során felmerült, hogy hívjuk fel a figyelmét a rászoruló kollégáknak, hogy a MEE alapjához fordulhatnak támogatásért. Felmerült, hogy milyen más támogatási lehetőségek vannak, meg kell vizsgálni: mi az, amihez esetleg közgyűlési határozat kell. Javaslattal született a kerek évfordulók megünneplésére.

Schwarcz Péter kérte, hogy a következő évi fizetős rendezvények időpontját, az ár nagyságrendjét legkésőbb szeptemberig jelentessük meg, hogy a cégek tervezni tudjanak.

### Kovácsné Jáni Katalin

Feladata: civil szervezetekkel kapcsolattartás, PR kommunikáció, könyvtár, évkönyv szerkesztés. Feladat tervében a meglévő kapcsolatok ápolását és újak építését vállalta, ehhez szükséges a meglévő kapcsolatok áttekintése, javasolta a hírlevél megküldését, konzultációk szervezését, meghívások kezdeményezését a civil szervezetekkel.

PR kommunikációval kapcsolatban vásárok szervezőivel, nagyközönségi és szak sajtóval való kapcsolat felvételt tart szükségesnek. Könyvtárral kapcsolatosan a meglévő anyagot kell katalogizálni, bővítésre van lehetőség, ha vállaljuk recenzió megjelentetését. Kérjünk szaklapokat, cserébe küldjünk Elektrotechnikát. Szedjük rendbe a VTT archív anyagait. Végül jelentést adott az évkönyv helyzetéről. Hirdetéseket kell szervezni, minden elnökségi tagnak feladata propagálni, cikkeket kért még.

### Molnár Károly

Feladata az oktatásszervezés és a fiatalokkal való kapcsolat tartás. 10 célcsoportot javasolt: középiskolások, laikus lakosság, közigazgatási dolgozók, bolti eladók, közvilágítási szerelők, villanyszerelők, nem világítástechnikus mérnökök, világítástechnikus mérnökök. ez utóbbiból két csoportot tervezett egy szakmai továbbképzés jellegűt, amit be kell jelenteni a kamarának is, és a szakszemináriumokat. Döntés született arról, hogy a közigazgatási dolgozóknak szervezzünk ingyenes tájékoztatót és fizetős oktatást is. Ezen túlmenően a szakszemináriumok, a középiskolások és a „laikus” lakosság rendezvényei ingyenesek a többi rendezvény fizetős legyen. Döntés született a fontosságai sorrendről is szakmai továbbképzés (mérnök kamarai pontszerzés), bolti eladók,

villanyszerelők, közigazgatási dolgozók, nem világítástechnikus mérnökök közvilágítási szerelők. A fiatalokkal kapcsolatban frissíteni kell az adatbázist, a világítástechnikát oktató intézményekkel kapcsolatot kell keresni, „összekötők kellene”, cél feladatok a fiataloknak, továbbá a középiskolásokat kell „fertőzni”.

### **Némethné Vidovszky Ágnes**

Feladata szakkiadványok szerkesztése; szabályzatok készítése; hatósági és érdekképviseleti kapcsolatok kiépítése. Az elnökség javaslata volt legutóbb, hogy elevenítsük fel a 930-as évek szokását és adjunk ki kis füzeteket, mind laikusoknak, mind szakembereknek. Erre született javaslat, hogy az első füzet a bolti eladóknak szóljon, akik helyzete most nem könnyű, mivel az izzók helyett, nekik kell ajánlani a lakosoknak csere fényforrást. A következő füzetek javasolt sorrendje: Közvilágítással kapcsolatos önkormányzatok számára; Oktatási intézmények, egészségügyi intézmények; önkormányzati épületek energiahatékonysága, stb.

Szabályzatok vonatkozásában az SZMSZ elkészítése a legfontosabb, határidő az év végi rendkívüli közgyűlés, mert annak kell jóváhagyni. Ezt követően gazdasági, ellenőrző bizottsági, etikai kódexek elkészítése a feladat. Hatósági kapcsolatok terén a közvilágítási rendelet miatt megpróbálta felvenni a kapcsolatot a volt GKM-el, de a kormány váltás miatt pillanatnyilag nincs senki, akivel tárgyalni lehetne. A közigazgatási átszervezéseket követően az illetékes minisztériumokkal felveszi a kapcsolatot.

Az elnökség megerősítette, hogy maradjon az Elektrotechnika rovatvezetője a következő ciklusban is.

### **Schwarcz Péter**

Feladat: Nemzetközi kapcsolatok, konferenciák és pályázatok Feladatköre nem változott, folytatni kívánja a korábbi kapcsolatokat. Nemzeti szervezetek közül Ausztriával kívánja felvenni a kapcsolatot, hogy minden környező ország Világítástechnikai Csapatához legyen kapcsolatunk. Megadta munkája értékelésének szempontjait is. Eredményesnek érzi tevékenységét, ha legalább egy témában lesz előre lépés pl. igazi együttműködés jött létre valamely szervezettel, nemcsak egy találkozó; konferenciák vonatkozásában ha a résztvevők száma nő; magyar előadások száma nő a nemzetközi konferenciákon, ill. ha megtörténnek a beszámolók. A VTT támogatás feltétele egy-egy konferencián, hogy hazatérve a résztvevő számoljon be a nagyobb közösségnek.

Pályázatok: 2010-ben az évkönyv kiadásra pályáztunk, 2011-ben a Világítás Háza Felújítására kíván pályázni; 2012-ben ismét évkönyvre lehetne, ha nem változnak a pályázati feltételek. Cél kitűzése: évente 5 %-al növelni a támogatás intenzitást. Legalább egy új támogatási formát találni a ciklus végére.

### **Tóth Zoltán**

Feladata: Világítás háza (VH) fejlesztés, tagnyilvántartás. A nagyterem legyen oktató, a kis terem legyen architektúra és bemutató. Legyen egy pult, mint üzletvilágítási bemutató, legyen egy timpanon és oszlop (dísz világítás), legyen színvisszaadási index tábla itt kint, és dobozok a bemutatáshoz, legyen kísérleti asztal, mini fotometergömb, dimmelő egység, színkeverési bemutató. Meg kell tervezni, költségvetést kell készíteni. Nagy teremmel kellene kezdeni, de a lámpatestek típusát, számát növelni kell a 2. fázisban Diploma munka feladatként kiadni a Moholy Nagy Egyetemnek: készüljön látványterv, év végi közgyűlésre deszka modell. Esetleg a bejáratot, lépcsőházat újítsuk fel, mutassunk be jó lámpatesteket ott, és ezt „lakjuk le” közös költségként. Szükség van új vetítőre, vetítő vászonra, számítógépre, rendszeres frissítésre, anyagaink szakszerű archiválására., nyomtatóra, a nagyteremben is legyen internet hozzáférés. Erre is kell költségvetés, ennek határideje. 2010. szeptember. Adminisztrációra is kell egy rendes gép és a TAR-ból, saját nyilvántartásainkból kell egy naprakész nyilvántartás.

## Nagy János

bemutatta a pénzügyi helyzetünket. Javasolta, hogy folytassuk ill. aki még nem tette, kezdje meg a jogi tagvállalatok látogatását, legyen élő kapcsolatunk velük. Következő alkalommal kitűzzük az éves találkozás időpontját, ahol bemutatjuk terveinket. VTT honlapján kellene egy wikipédia-szerű tudástár. Minden elnökségi tag feladata hirdetést szervezni az évkönyvbe.

Az emlékeztetőt összeállította:  
N.V.Á. 2010.07.05.

## VTT a Construma kiállításon



A standok melletti Workshop színpadán 2010. április 15-én az *Electrolight* világítástechnikai szakmai fórum is helyet kapott. A MEE Világítástechnikai Társaság szervezésében négy előadás hangzott el.

Elsőként *dr. Borsányi János* (Óbudai Egyetem KVK) foglalta össze a fényforrások technikai fejlődését és a műszaki szempontok szerinti csoportosításukat, illetőleg bemutatva a környezetkímélés szempontjából tiltott, türt és támogatott világítási eszközöket.

Ezt követően *Barkóczy Gergely* (BME VIK) a káprázáskorlátozásról, mint az energiahatékony világítási rendszer

szükséges összetevőjéről tartott előadást, kitérve az MSZ 12464-1:2003 szabvány új, a korábbi hazai gyakorlattól eltérő káprázásszabályozására. A két elméleti előadás után *Tóth Zoltán* (GE Lighting) a gyakorlat kellős közepébe vágott, és *Óveges* professzor tanításait idéző bemutatóval világított rá, hogyan is készíthető házi spektrométer és milyen kísérletek végezhetők a háztartás legkézenfekvőbb eszközeivel. Az *Electrolight* szakmai fórumot *Schmidt Gábor* (GE Lighting) előadása zárta, amely gyakorlatilag egy új termék, az izzóburás kompakt fénycsövek új családjának bemutatása, fejlesztésének műszaki ismertetése volt.

Az előadók mind a színpadon, mind a fórum utáni beszélgetésben rámutattak, hogy a környezetkímélő és energiahatékony világítási rendszerek alapfeltétele a tájékozottság a fényforrások elvi képességeiről és a konkrét gyártó garantált minőségéről, valamint a megfelelő fényforrás, megfelelő helyen és megfelelő módon történő alkalmazása.

Barkóczy Gergely

## Darmstadti Világítástechnikai Napok, 2010. szept. 20-22

Ismeretes, hogy a jelenleg használt közvilágítási fényforrások egy részét rövidesen be fogják tiltani. Helyettesítésükre a LED-ek egyre nagyobb alternatívát jelentenek, azonban a piaci nagy kínálat elbizonytalanítja a felhasználókat. A különböző LED-es lámpatestek között gyakran nehéz minőség és gazdaságosság szempontjából dönteni.

Ezen okok alapján a Darmstadti Műszaki Egyetem Fénytechnikai Szakágazata az idei szakmai napokon minden olyan szemponttal foglalkozni kíván, ami a LED-ek közvilágítási alkalmazásával kapcsolatos. A gyártók, világítástervezők, vizsgáló laboratóriumok mellett az önkormányzatok, az áramszolgáltatók és a közvilágítás üzemeltetőinek munkatársait is várják. A részvételi jelentkezéssel kapcsolatos információk a [www.dfb.de.com](http://www.dfb.de.com) honlapon található meg.

## Leditron – a fény szabályozás jövője

Még nagyobb világítási komfort és ezzel együtt további energiamegtakarítás is elérhető lesz a közeljövőben az OSRAM és az Insta, Berker, Gira és Jung dimmer gyártók közös fejlesztésének köszönhetően. A cégek "A dimmelés jövője" mottóval mutatták be az új Leditron szabványt a Light + Building 2010 vásáron. Eddig a kompakt fénycsöveknek - vagy energiatakarékos lámpáknak – csak kevés típusa volt alkalmas a fény szabályozásra. A Leditron-nak köszönhetően az olyan kísérőjelenségek, mint a villogás vagy a nem egyforma elsötétülés, már a múlthoz tartoznak.

A modern rendszerekben a kompakt fénycsövek és a LED-ek vezérlése és fény szabályozása címzés nélkül történik. Az új technológia alapelve az, hogy dimmert vezérlő egységek helyettesítik, és a vezérlő információk eljuttatása az adott áramkörön lévő fényforrások számára a hálózati vezetéken keresztül történik. Ilyen módon nem csak a lámpák fényereje változtatható, hanem erre alkalmas LED fényforrások használata esetén a fény színét is egyszerűen és szabványos módon lehet szabályozni.

A gyártók a Leditron-t nyílt ipari szabványnak tekintik, és meghívják minden, ebben a szektorban tevékenykedő céget, hogy működjenek együtt az új megoldás kifejlesztésében. Az új technológia szabványosítása jelenleg előkészítés alatt áll. Az első vezérlőegységek és fényforrások várhatóan 2010 vége felé jelennek meg a piacon.

Forrás: Osram sajtóközlemény

## Kalibráló laboratórium

Tájékoztatjuk a világítástechnikai műszereket használó kollégákat, hogy a Nemzeti Akkreditáló Testület a Szőnyi Fényerő Kalibráló Labor Bt. (2045 Törökbálint, Ady Endre u. 31.) részére kalibrálólaboratóriumként

1. megvilágításmérő

2. fény sűrűségmérő

laboratóriumi, valamint

1. megvilágításmérő

helyszíni kalibrálása

területre a NAT-2-0260/2010 nyilvántartási számon 2010. július 28-tól 2014. július 27-ig érvényesen az MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 szabványnak való megfelelést igazoló akkreditált státuszt odaítélte.

---

---

### IMPRESSZUM

FÉNY, a MEE Világítástechnikai Társaságának hírlevele.

Kiadja: MEE Világítástechnikai Társaság, 1042 Budapest, Árpád út 67

Tel/fax: (06 1) 369 6631

e-mail: meevtt@gmail.com

Honlap: www.vilagitas.org

Megjelenik: igény szerint

Szerkeszti: Arató András ( aratoa@gmail.com )

Felelős kiadó: Nagy János ( jano.nagy@t-online.hu )

A hírlevélben megjelent információk a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók